

חברה עובדת ולומדת

בצלאל שחר: חברה עובדת ולומדת, עם עובד — תרבות וחינוך, ת"א, 1974, 144 עמ'.

הבל היתה. אם ספרו אחרון זה של בצלאל שחר, "יגונו אף הוא — כספרים טובים אחרים — באמצעות הספרות הפרטיות או הציבוריות בכלל שיופיקו להקים התכליתות אשר בו, ולא יבוצעו ההצעות מתוך קוֹת־הלכת שבמצב שלו, לכינון חברת עובדת ולומדת במדינת-ישראל.

גא או בלבד וספרו זה משלב אורגני את כל תוצאות סיכוינו המגוון ורב-השיגים של מחברו, שצמד תקופה מפורכת בראש המרכז להרבות ול"חונך של התמדרות, ועיצב לאר במעט את דפוסו פעלו, אלא שהוא פעלה גם רצינות רעננים ומסוכחים באשר לדרך החינוכית-החברתית של חברתו במתד-לבוא. לאור ההתפתחות והתמסכות הרבות בתורת-החלטה-החינוך המודרנית וב"כשרי מיה השיגים, בארך ובחולל באחת.

לגינות-דעתי, אשר זו צריך לה הימצא בידי כל "החינוך-הרבות" במדינתנו, כדי לקבל תדירון רציני בכל הנוגע לעיצוב התחוקן של חברתו, לקראת צרכיה-השעה ואת-גרי העתיד.

כידוע, גנלה תנועת החיתתני לי לאומית בכלל, וההסתדרות בפרט, שביקורן של מימוש חברה עובדת בי, "ישו למעלה למנמה האמורה איש — עצה לפני שנים מעטות בלבד — ספרו של א. לבון: חברה עובדת" (הוצאת ההסתדרות), סכן. המנמה היתה להשיג ישראל מעין ריסטורציה-הברתית, לא עוד עזף של אינטלקטואלים, אלא צירי פרמנד חדש של עובדי-כספים, בעיר ובכפר. וזאת — נחה להגיש לפראמדיה-ההיסטית, לרומלית-של חי הפרט והחברתי, תוך מנמה שם" ישראל היתה מעגנו הטיב בקרקע עלי. שולדת, ועקביות, הורשתו כל מערי כות והתנדבות התרבותית של מיכוס מני מה לאומית זו.

אלום, לקראת סוף ההאה שלגו.

תמונת העולם החינוכי-תרבותי היא שונה לחלוטין: ההאוצה הסטנדרט מדינית גורמת את הפני האנושי כור לו, במידה זו או אחרת, במחולל-השדים" המסחרר של קידמה, התעצרות ועיצובו הברתי, לא די כבר בי העלאת הסיסמה הקוסמת של מימוש חברה עובדת, אפילו בקרב העם. שבתוקף הנסיבות ההיסטוריות, חיב היה להתמודד עם בעיית מריות זו של החיתתני-הלאומית-התרבותית. נכר זה הוא, איפוא, הנחלת הבסיסית של המחבר, כי — עתה — יותר מאי-פעם — כדי שהחברה תהיה עובדת, היא צריכה להיות משוכללת.

ברם, כדי שהחברתנו תהיה מסכרי לה יותר, בתנאים החברתיים ונוכח ה"אתגרים שבעקבותיה היסטורית, עליה להעלות באורח משמעותי ביותר את רמתו החינוכית-אינטלקטואלית של העם כולו; דהיינו: כדי שכל אדם שיופיק, בפעשה-היצירה הקולקטיבית, בהתמדרותיות העשיות לנו, עם בעיות מורכבות שטרם ידונק.

המחבר פירש לפנינו מעט כמעט מדוקדק, באשר לאמצעים שיה לי נקוט, על-מנת לממש את המטרה ה"לאומית האמורה, הנמנת היסודית היא, כי לצורנו תבוא עם תרבותית הפניא, אם נעמיד במקום באמצענו את הצורך בשילוב אורגני בין עובד דה ולמידה ובין חינוך תרבותי, ש"משתלוק" של כל אדם בשירת-תהיה — עבודה ולמידה, הן בשעות העבודה השגרתית והן בשעות הפנאי. לא עוד לימוד של גיל כסופים, אלא לימוד אינטנסיווי לאורך כל החיים. לא עוד חינוך ללידים ונערים בלבד, אלא חינוך במגורים בכל שדר רות יצבורי — ואפילו בקרב ותוקים, אצירות וכו"ו, בנוסף לאלה שסוף ההרכבה הוא התחולל להם ידיעת ה"לשון וואקרא, במסגרות השונות של ביצור הבערות.

אלום, לא רק בעל-החינוך-מבקר גרים תיועש בעתידו, עליה לשפח סוביבויה מוריה עם בין הערכים המקודשים של היהדות — מזה, לבין אלה של התרבות האוניברסאלית — מזה. עליה להקח את היסטר-המולקטוויזיה-התרבותית לבין אזרחי ה"מדינה, עליה להתור לאלאיות גם

להקניית השכלה כולל (שהיא, למע"ה, תוספת מרעד וידע, ותו לא), אף כפלי, להתרשל" במנמה המר" כות של האידיאולוגיה הצינונית" תנועתית מניאיו; להעניק חינוך אישי וציבורי (ברוח ערכיה, שמליה וציוויה), החברה הישראלית חייבת להיות מודעת לכוחה-המציאות: (א) כי העידן החדש (המסוכה: "עתה" דני") חולל במסגרת — התמקצעות מייבית כולל-האפשר בקרב כל עם, נוכח האתגר של הבטחת קיומו תחת השמש; (ב) כי עם החברה הישראלית חייבת, איפוא, להיות "כסנו" לוגית" בסודה (שהרי בלא תשחית סטנדרט-דעיית-ראויה-לשמה, לא ה" כל לעמוד בפני סכנות מביט ומחוק, בתחום" הכלכלה, החברה, המדי" גיות והתרבות, בעתות-המלחמה ובת" קוסטר"יגריעה (כאחת); (ג) כי חברתנו חייבת להיות גם, אידאולוגית", בי אף היא כפוסטלת של ציוויה, שהם בחוקת דרישות לאומיות בלתי-נמנ" עות (נוכח המציאות מדינית-ישראל במצור, הצורך בקיבוץ ופיוג ולי גות, איוון הכלכלה-לאומית, הפ" כל העם כולו לשם עובד ולומד ועד" חרד נטויה).

ברו, כי בתנאים אלה — של תמון רות מואצות והשתנות מתמדת — אין ההסתדרות יכולה להישאר אדי" שה ללבטתה של החברה הישראלית, לסיכונן העיזות שבצממתה, ולא ל" התחנה במציאת דרכים להתקונן בעיר" תיה, ואכן באמצעים כבירים השקעה ההסתדרות בפעולות משולבות לחינוך והליברות, כדי להעניק לכסכות דח" בות ביורה, את הרקע היסודי והחוקי ל"מימוש העיקרון של חברה עובדת ולומדת, ואף-ל"ס"ר"ן: רק עתה היא מודעת לצורך-ההיחייב בהעלאת המינהג המסורתי של היהדות בכל-הזמנים (של לימוד תורה לשמה, ולא אורך כל החיים, בנוסף לעיסוק בע"י בנהד ובמלאכה), שלב בנהד יותר של מימושו האינטנסיווי, בתנאים החד" שים של החיים במדינת-ישראל.

ברם, לצורך מימוש זה, על ההסתדרות לשפח ביה"ר"שאת את מיר" קמה הספטיס, אן הבתי-מיוש" מים, של התרבות הסוראלית-גלית, בכל הנוגע לרבידים, עזרה, גילאים,

רש מחשבה מרובה, חינוכן מדוקדק, רשיון יוצר, לים משולבים של המ" דינה ההסתדרות, מדיניות, אהנו במצאים בציבורים של תהליך, המ" דוע", העובר על כל העולם, וכסנה מחשית ושקפת לכל עם הסגור בתמום זה.

ועל-כן, כשם שאין להסחית מ" ערכו של "השחור"גוש" שמעיק ב" אשר לדרך הרצינית-ערכית של חברתנו במתד-לבוא, כך אין שום צידוק להתעלם מצו"החיים של, הש-בוד"כש" בכל הנוגע לדרך החי" נוכית-תרבותית של חברתנו, לקראת עיצובה המודש, והמתאם להיער" כיוות הנדרשות מיתנו, לפי הנסי" בות המסגרות.

ל"לרש"דבר: החוקן הוא איפוא: חברה עובדת ולומדת; האינטר" מניו: מלוראלים השכלתי, חינוך לאורך כל החיים; המדיניות: הב" טחת תנאים להגשמת הדרשים, אך שמה לכל: לדעת המחבר כי ישנים דגש על חינוך ההקפתי-עולם מאוני גת, על חינוך צמוד לערכים, על הב" לשה: תהימנס הסוציאלי בפעולות ה" תרבות, על הערת מציאות בין עובי ד"יכספים לעבודת-הרות, בין העיר לכפר, בין הגילאים והמינים, העדות, השכבות השונות.

המחבר מחונן גם במעט, פוטורד לוגי" (תחדיני) מוסוכ: חינוך בין עמצי או קבוצתי, חייב להיות "במשד"ומתמיד", הן בתחום רכישת ר"צ"ומידת מתחמכים יותר ויותר, נוכח התהליכים של מניצויה ואי" מסופזה בחברה המודרנית, תוך בת" חום השפנת ערכים יסודיים של חבר" בנותנו הלאומית, תולדות העם החד" לא, שפרון ציוני לבניית קיומנו גי" בוש אונת "היהדות-ישראלית.

שאם לאו — נהיה נאלצים להת" מודד עם כל אותן בעיות המורות, שרשים מצאנו לתן שפרון הלום כי הווה המסורר שלנו, גם בחוק הצי" תדי" אין חימה, איפוא, כי בכל-האחד, לא שחר, כרובים וסופים בקיבוץ, מודע אף הוא לעובדה, כי החברה הישראלית זקוקה תמיד לתהליכי פיתוח וואקרא ואסלי לריפורמות סטרוקטורלית", תוך שילוב אורגני ב-חוקת תרבותית מנפיה-עוף ומרחיק" ראות".